

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: TARNÓCZI LAJOS bihari ref. lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei, fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. sz. Ide küldendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény. Előfizetési díj, hivatalos hirdetések díja és reklamációk Konrád Géza címére, Oradea-Mare, (Nagyvárad Őr-utca 1. sz. küldendők.

Világ protestánsai egyesüljete!

Érezzük, hogy nem mi volnánk hivatottak ennek a jelszónak kikiáltására. Az előző magyar politikának — világinak és egyházinak egyaránt — óriási hibája volt az, hogy a magyar ember természet: szerint: „Gondolatja sem szállt a falu határán túl.” Ezért fekszik ma minden lélekre az elhagyatottság végtelenül lesújtó érzése. Ezért figyelünk reménykedve minden hangra, amely külföldi hitrokonainktól jön el hozzánk.

A reformáció idejében minden nemzet reformátusságát egy lélek hatotta át nemzeti-ségi és országhatárok ellenére. A reformáció új világnézet volt és ebben egyesítette a legkülönbözőbb nemzetek tagjait. A magyarországi reformátusság a legélénkebb kapcsolatban volt német, holland, skót hittestvéreivel. Sajnos, hogy ez a kapcsolat idővel meglazult és a református világnézet egysége és hatása is elmerült a faji- és osztályharcok tengerében. Ugy látjuk, hogy ismét eljött az idő, amikor a régi egységet vissza kell állítanunk, illetve meg kell teremtenünk.

Örömmel tapasztaljuk, hogy külföldi hittestvéreink figyelme, szeretete és áldozatkészsége mind áldottabb mértékben fordul felénk. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy abban a nagy orientálizmusban, amely ma Európa keletén Pétervártól Belgrádig terjedő gyűrűvel kezdődik, a romániai reformátusság sziget, ahol maga a királyné is ennek tagja. És itt most arra van szükség, hogy minden református, általában minden protestáns ember érezze ezt az egységet, ezt az összeforrasztó nagy közösséget! Mennyi erőnk van nekünk abban, ha az emberek gondolkozásában tényező lesz a hitrokoni érzés. Osztály- és nemzeti-ségi különbségek ellenére is egyesíteni képes bennünket.

Ehez azonban arra van szükség, hogy elsősorban megtaláljuk és megismerjük egymást. Románia területén meg van a reformáció mindkét hajtása: a lutheránizmus és a kálvi-

nizmus, sőt az unitárizmus is. Sajnos, bár azonos világnézet hirdetői, semmi kapcsolat nincs közöttük. Valóságos idegenek módjára ének azonos viszonyok között. Nem kellene-e munkálni elsősorban itt egy Protestáns Szövetség megalkotását, nem lehetne-e ezáltal résztvenni a protestáns világszövetségben, vagy a presbyteri világszövetségben? Mindaddig pedig, míg ez testet ölthet: ápoljuk szívünkben a hittestvéri érzést és a világ protestánsai egységének gondolatát. Ettől semmi sem szakíthat el bennünket, ha a reformáció nagy örökségét megbecsüljük.

A reformáció ellenségei azt hirdették, hogy a protestantizmus csak bírálat és nem építés, negatívum és nem állítás, destruktív, amelynek vége a teljes felbomlás. Most pedig lelki örömmel azt tapasztaljuk és bizonyosságot akarunk róla tenni, hogy a protestáns vallás és világnézet a világ újjászülője lehet. Világ protestánsai egyesüljete!

Tarnóczi Lajos.

A nagyszalontai ref. egyházmegye közgyűlése

Július 13-án tartotta a nagyszalontai egyházmegye 1919. november 20. óta első közgyűlését, melyre a távoli Arad és Belényes vidékéről is nagy számmal jelentek meg a lelkészek és világi képviselők. Böszörményi Lajos esperes buzgó imádsága után kegyelettel emlékezett meg az egyházmegye volt gondnokáról Tisza Istvánról, kinek helye a legutóbbi közgyűlés határozata szerint még betöltetlen, de — mivel a gyász jelölül megszabott egy év letelt — most már betöltésre vár. Az esperesi jelentés híven fejezte ki azt az aggodalmat, mely nyomasztó teherként tölti el a lelkeket iskoláink fenntartása, jövője felől. Nincs ma fontosabb ügy ennél, de az erőforrások apadóban, a hivek terhelőképessége fogyóban van. Mindazáltal bizunk abban, ki eddig is megtartott! Főlemelő része a jelentésnek az, mely arról számol be, hogy az igazán kicsiny Kisnyégerfalva leányegyház éppen a legne-

hezebb és legválságosabb időben anyaegyházzá alakult. Abban az időben, midőn oly sokan vonakodnak a terhek viselésétől, az egyház kevés-számu hívei szinte erejüket meghaladó áldozatkészséggel, nagy egyházakat is megszegyenítve tisztességes megélhetést biztosítottak lelkészüknél, nagyrészt természetbeni járandóságukkal és boldogan iktatták be első rendes lelkészüket, Pósta Istvánt 1920. szeptember 19-én. Részvétellel emlékezett meg az esperes Vajda Mihály gyantái lelkészről, ki 1919. december 23-án és Ötvös Gyula világi tanácsbíróról, ki 1921. január 7-én költözött el az élők sorából.

Az intézőbizottság jelentésével kapcsolatban vitát provokált a nagyzerendi és mezőbajji díjlevelek ügye, de a közgyűlés többsége helyeselte a bizottság, illetve az esperes eljárását, amellyel mindenkor a méltányos megegyezés alapján olyan fizetést sikerült a lelkészek részére — főleg terményekben — megállapítani, mely megélhetésüket, valamint az ő és gyülekezetük békéjét biztosítja.

Legfontosabb tárgy a kerületi kérdés volt. A távollevő Tatár Balázs világi főjegyző helyett Bottyán Pál belényesi lelkész ismertette az ügyet és terjesztette elő határozati javaslatát, hogy az egyházmegye az önálló kerület megalakítása mellett foglaljon állást. Fogarassy Bálint lelkész főjegyző és Tisza Kálmán gróf tanácsbíró az Erdélyhez csatlakozás mellett érveltek, az utóbbi a magyarság egységének és erejének kifejezése szempontjából. Viszont a másik oldalon levők éppugy a magyarság erejének és sulyának megnyilvánulását látják a két kerület és két püspökség fenntartásában és működésében. Többek hozzászólása, hosszú és mindvégig emelkedett vita után a közgyűlés 20 szavazattal 18 ellen az önálló berendezkedés mellett döntött és ilyen megbízással küldte ki az elnökségen kívül 2 lelkészi és 2 világi képviselőjét. Nagyban hozzájárult a vita eldöntéséhez az erdélyi egykerületi gyűlésnek a napilapokban közölt határozata, mely nélkülözhetetlennek tartja egy új kerület szervezését.

Elrendelte a közgyűlés a szavazást a gondnoki, lelkészi és világi tanácsbírói, mindkét jegyzői tisztségekre. Közig. pénztárosul Kassay Béla tenkei lelkészt választotta meg, a számvevőszék megüresedett tagsági helyeire pedig Kabos Ferenc magyarcsékei lelkészt és Kovács István nagyszalontai városi jegyzőt. A lemondott Bagdi János legrégebb számvevőnek pedig 30 évi működéséért köszönetet mond. A nagyváradai tanítóképzőt fenn akarja tartani a leánygymnázium helyett, esetleg mellett, egy tanítóképző létesítésével. Örömmel ödvözlí az egyházmegye lelkészi karának legújabb tagjait: Arday Aladár gyantái,

Balogh Mátyás nagyzerendi, Pósta István kishégyfalvai, Bakács Dénes tárkányi és Szücs Antal mezőbajji lelkészeket.

Debreczeni István nagyszalontai lelkész indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy méltó módon ünnepli meg az egyházmegye 100 éves fennállását, melyet a jövő 1922. év január 11-én tölt be. Indítványozó javaslatára kimondotta a közgyűlés, hogy egy nagyabásu ünnepséget rendez, melynek előkészítésére bizottságot küld ki, továbbá megírta az egyházmegye történetét és végül egy tógimnáziumi internátust létesít, melyre a nagyszalontai egyházrelájánja az első téglaképen id. Kálmándi Mihály presbyter 50.000 leies alapítványát.

A gyűlés 9 órától fél 2-ig tartott, mikor a jelen voltak legnagyobb része közös ebédre gyűlt össze.

A szürke könyv

[Folytatás.]

Rá kell mutatni a szürke könyv néhány ellenmondására. A 4-ik lapon ezt írja: „A nagyszalontai egyházmegye képviselői, akik már akkor az erdélyi kerülethez csatlakoztak a zsinati határozatra hivatkozás hatása alatt most már készek voltak az Erdélytől külön szervezkedésre.” A 23-ik lapon pedig ezt olvashatjuk: „Kétségtelen, hogy a nagyszalontai sem nyilatkozott, mert hiszen — hallottuk — 1919. óta közgyűlést nem tartott; épen ezért az értekezleten jelenlevő képviselői ebben a kérdésben az egyházmegyei közgyűlés helyett nyilatkozni lelkiismeretük ellen való dolognak tartván, szükségét érezték annak, hogy egyházmegyéjük közgyűlése a döntésre megérett kérdésben álláspontját kifejezésre juttassa.”

Mi itt az igazság? Az, hogy a nagyszalontai egyházmegye képviselői igen is, csatlakoztak az önálló kerülethez és ma is abban vannak. (v. ö.: a nagyszalontai em. jul. 13-iki közgyűlésének határozata)

A 22-ik oldalon is nagy elszólás van. Ezt olvassuk: „Ezt nem a törvény, nem is a zsinat, hanem csupán Nagyvárad követeli. Sőt — ma már Nagyvárad sem, mert lám, ma már Nagyvárad a kerületi határozat végrehajtását követeli. Ami pedig nem fedi egészen a zsinati határozatot.” Már engedjen még Soltész Elemér, azt mi tudjuk legjobban, hogy mit követelünk és azt is tudjuk, hogy a törvény is, a zsinat is, a kerület is, az érmelléki, nagyváradai egyházmegyék is föltétlenül azt követelik, amit mi. Csak értjük meg a sorrendjét a határozatoknak. Előbb, a zsinati határozatban, ideiglenes megalakulásról van szó, a

kerületi határozat pedig a viszonyok parancsolta berendezkedésről intézkedik.

A tanintézetek képviselőiről is furcsa nézeteket vall a szürke könyv. Véleményünk szerint a tanintézetek képviselőinek ezen az értekezleten nincs is helye, miután az illető egyházmegyében meg van a képviselőjük és az egyházmegye határozatában már benne van a tanintézetek véleménye is. A szám és súlybeli kisebbség érvényesülésének megengedhetetlen módja volna az, hogy öt-hat tanár képviselőjében egy szavazat ellensúlyozhatná 10–20 ezer lélek képviselőjét. De ha az értekezlet az I. t. 62. § a szerint az egyházkerület alkotótágjainak számaránya szerint ül össze, a tanintézetek képviselőjében csak a presbyteriumok által kerületi képviselőkké választottnak lehet ott helyük, de akkor hol vannak a tanítók képviselői? Vagy legyen képviselő, vagy nem. Ezen az értekezleten a tanintézetek képviselőinek véleményünk szerint nem volna helye.

És végül van a szürke füzetnek egy kis melléklete is. Soltész Elemér meg akarja szavaztatni a lelkészi kart a csatlakozás vagy az önálló berendezkedés kérdésében. Hát ez mire jó? Az Egyh. T. szerint (I. t. c. 60. §.) a területi változás kérdésében az egyházmegyék hallgatandók meg, nem a lelkész és nem a lelkészegyesületek. Az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűléseknek főlös számban világiak is a lelkészekkel egyenlő-jogu tagjai. Mit akar hát ezzel a szavazással Soltész Elemér elérni? A dolognak nem látszik más gyakorlati jelentősége, mint az, hogy ezzel a már előtelátható önálló berendezkedés esetére püspökségével eshetőségét kitapogassa. Oh, a kis hamis, mint őrlődik föl a „két malomkő” között! Mi fölfogjuk szabadítani nehéz helyzetéből és megválasztjuk a királyhágóntuli kerület főjegyzőjének.

Tarnóczy Lajos.

Vannak esetek...

Keresztény unió. A francia forradalmat követő visszahatás megteremtette azt a gondolatot, hogy a katolicizmus erősebb bástyája az állami életnek, mint a református világnézet és Schlegel aki ezt a felfogást kifejtette, katolikus lett és Metternich dicsőítője. Ez még érthető. De ezzel együtt fölmerült a keresztény felekezetek egyesülésének nagy terve is. 1816. után a katolikusok részéről Kovács Mátyás és Guzmics Izidor munkálják az unió ügyét, protestáns részről Szikszay Benjámín és vámosi Pap István. Az akkori pesti pap, Báthori Gábor is beszélt erről a tárgyról néhányszor. A kérdés azonban csak irodalmi

vitatárgy maradt, gyakorlati eredménye a vallástürelem és szabadelvűség munkálásánál egyéb aligha lett. De ez is áldásos volt, mert kétségtelenül ennek hatása volt az 1832. évi országgyűlésen a katolikus követek buzgó támogatása a protestáns vallásszabadság védelmének. A magyar forradalom után életre kelt a keresztény felekezetek egyesülésének kérdése. Emlékezzünk rá, hogy az ugynevezett keresztény kurzus mézesheiteiben pl. Debrecenben a református lelkész prédikálásának hallgatására tüntetőleg vonultak plébánosuk vezetésével a katolikus hívők és megfordítva. Ugy tetszett, mintha a nemzeti érzés erősebb lett volna az egyházi érdekekénél. Mi eleitől gyanakodva néztük ezt a kíséreltet. Szerettük volna, ha igaz lett volna az egyesülés, minden mellékgondolat és számítás nélkül. Ugy érezzük azonban, hogy a katolikus egyházzal ilyen egyesülés nem lehetséges, sőt az együttműködésnek is súlyos akadályai vannak. Tudjuk, hogy a felekezeti iskoláztatás biztosítására Erdélyben felekezetközi megegyezés létesült. Ennek örülünk, de nem hallgathatjuk el a türelmetlenség nyilvánulásait sem, mert azt tapasztaltuk, hogy a protestáns részről való elégedetlenség a katolicizmust mind erősebb prozelyta-szerzésre bátorítja. Nagyváradon észlelhetjük ezt kiváltképpen, ahol egy eddig volt tényleges katonatiszt gálériájának csillagjai helyett mellényére akasztott keresztrel, hősi bátorsággal vitézkedik az áttérések eszközzése körül. Mi nem hisszük, hogy ő ezért a szolgálataiért gázsít huzna, de az bizonyos, hogy önzetlen fáradozásai nemcsak, hogy a keresztény uniót nem munkálják, sőt a békés együttélést is mindinkább lehetetlenné teszik. Nem tudjuk, kinek van erre a munkára szüksége: a katolikus egyháznak-e, a magyarságnak, vagy az apostol urnak? Ugyanitt történt, hogy egyik katolikus hittanár, amidőn egyik buzgó nőtanítványa protestáns férfi menyasszonya lett, nem riadt vissza a következő beszédektől: „Nem emlékszik congreganista fogadalmára, hogy protestánsához nőül nem megy? Hogy merészkedik már megszerzett üdvösségét kockáztatni? Hiszen ha önt ezért Isten megbünteti és tegyük fel, a gyermekágy halálos ágya lesz, nem lesz pap, aki feloldja és ön bizonyosan elkárhozik!” A leány annyira kétségbe esett, hogy a zárdabavonulástól vőlegénye és szülei nehezen birták visszatartani. És ha még arra gondolunk, hogy a katolikus pap a vegyes párt csak abban az esetben köti össze az oltárnál, ha előbb az egyik fél feláldozza gyermekei vallását. Szeretnénk tudni, milyen is az a „keresztény unió”? Ha nem egyéb, mint áttérés a katolikus vallásra, vagy ennek hangoztatása alatt áttérések eszközzése, akkor ez

nem uniót, hanem rebelliót teremt ott is, ahol ez mostanában eddig nem volt, tudniillik a felekezettek között és sok családban.

Skriba.

Egyházmegyei határozatok a kerületi kérdésben

A békésbányai egyházmegye esperesének Szabolcska Mihálynak értesítése szerint a temesvári titkos rendőrség nem engedélyezte az egyházmegyei gyűlés megtartását. Emiatt Szabolcska egyházmegyeje nevében a többség akarata előtt való meghajlását jelentette be.

A nagyszalontai egyházmegyei gyűlésen a hírek szerint nagy vita volt a csatlakozási kérdésben, amelyet Tisza Kálmán gróf indított meg. Nagy Károly erdélyi püspök régi érveivel, az Erdélyhez való csatlakozást indítványozván, A gróf bizonyára nem ösmerte az erdélyi kerület július 2-iki határozatát. Az egyházmegye többsége [20 szó 18 ellen] azonban a nagytekintélyű megnyilatkozás ellenére is az önálló berendezkedés mellett döntött és ezzel, véleményünk szerint, az értekezlet határozatát is meghozta a királyhágóntuli kerület érdekében.

Az érmelléki egyházmegye július 19-én Székelyhidon tartott közgyűlése egyhangúlag hozta meg következő határozatát:

Egyházmegyei közgyűlésünk hiven már előbb elfoglalt álláspontjához, az önálló egyházkerület szervezése mellett foglal állást. Együttal felkéri az egyházkerület ezidőszerű vezetőjét, hogy az augusztus 8. után tartandó kerületi értekezlet elé terjeszsen javaslatot aziránt, hogy a megalakítandó egyházkerület közgyűlésén a tiszántúli kerületből Romániához csatolt egyházmegyek, illetve egyházmegye-részek kerületi képviselőinek száma az egyházközségek számával arányosíttassék és állapíttassék meg.

Nem lehet kétséges sem a nagykarolyi, sem a bihari egyházmegye állásfoglalása a királyhágóntuli kerület érdekében. Ugy látszik, Nagybánya kapcsolt részeivel egyedül marad, ha az erdélyi határozat után is makacsul ragaszkodik előbbi álláspontjához tanári és egyéb szavazatokkal remélvén magának többséget nyerni. Nagy Károly ugyan Soltész Elemér a megbékélésre és az önálló berendezkedés munkálására utasította. Véleményünk szerint makacskodásukkal már is időt veszítettünk és most haladéktalanul és a leggyorsabb tempóban kell beállítanunk az önálló egyházkerület minden szervét

Egyházi hírek

Csatlakozás a Lelkészegyesülethez. Az érmelléki egyházmegye lelkeszi kara egyhangú határozattal kimondotta, hogy a Ref. Lelkészegyesületbe lép. Az őszi kongresszusra képviselőül Végh József esperest és Takács Zsigmond tanácsbíró-t küldötte ki, kívülök többen is ígérték megjelenésüket.

A bihari ref. egyházmegye augusztus 5-én tartja közgyűlését a kerületi kérdésben Nagyváradon. Néhány bírósági ügy is szerepel a tárgysorozatban.

Helyesbítés. Lapunk 3. számában Jánosi Zoltán debreceni lelkészre vonatkozó közleményünkbe tévedés csuszott be, melyet egy volt internált társától vett értesülés alapján helyesbítünk. Azt irtuk, hogy Jánosi fegyenc ruhában járt, mint fogoly Brassóban és Fogarásban. Erre nézve vettük, hogy az internáltak nem jártak fegyenc ruhában, csak a maguk ruhájában. Az internált állapot még a hadifoglyokénál is kedvezőbb volt, nemhogy fegyenci állapot lett volna. Egy táborban [internáltak tábora] kaszárnnyában laktak. Az intelligensek külön szobában. Maguk főztek. Jánosi Zoltánnak mind Brassóban, mind Fogarásban tiszti szolgálja is volt. Sőt az utolsó hetekben Jánosi és társai kint a városban laktak, csak naponta jelentkeztek. Tehát fegyenc ruháról és állapotról nem is tudtak. E helyesbítésnek örömmel adunk helyet

Hivatalos rész

Nagytisztelatu Esperes és Lelkesz Urak!

Addig is, míg egyházkerületi közgyűlésünk az elemi- és középiskolák ügyében határozna, az erdélyi egyházkerület püspökével, főtisztelatu Nagy Károly urral e tárgyban folytatott megbeszélés során történt megállapodáshoz képest a következők végrehajtására kérem föl a presbytériumokat:

1. Minden egyházközségünk iskolafenntartási jogához törhetetlenül ragaszkodván, mondja ki, hogy elemi iskoláját fenntartja, azt a szükséghez képest fejleszti. Arra tekintettel, hogy a lelkeszi állásokon az államsegély immár biztosítottnak tekinthető, a lelkeszi fizetés pótlására fordított összeg az iskolák céljára használható fel. Ha figyelemreméltó oknál fogva az egyházközség ebben a tanévben iskoláját nem állíthatná be, fölmentés iránti kérvényét az illetékes esperesi hivatalhoz a tanév kezdetéig okvetlenül terjessze föl s az esperesi hivatal pedig e tárgyban hozott döntését felülbírálás végett hozzám haladéktalanul juttassa el.

2. Azok az egyházközségek, amelyek iskolákat a magyar államnak átadták, mindent tegyenek meg, hogy felekezeti iskolájukat visszaállítsák. Amennyiben az átadott helyiségek viszszaadásában akadályokkal találkozunk, erről hivatalomhoz sürgős jelentést küldjenek, kiterjeszkedvén előadásukban arra, hogy mikor, mily föltétel mellett államosították iskolájukat és a román kormány betartja-e a szerződés szerű föltételeket? Ha nem terjesztené be: a sérelem miben jelentkezik?

3. A tanítói javadalmat illetőleg az erdélyi egyházkerület által is elfogadott felekezeti közti megegyezés alapján a fizetés következő módon teljesítendő az 1921–22-ik tanévben:

Sz. g. év:	Fizetés:	Dragasági segély:
1-5.	4800 L	városon 3600, falun 2400 L
6-10.	5400 „	„ „ „ „ „ „
11-15.	6000 „	„ „ „ „ „ „
16-20.	6600 „	„ „ „ „ „ „
21-25.	7200 „	„ „ „ „ „ „
26-tól	7800 „	„ „ „ „ „ „

Családi pótlék [tekintet nélkül a szolg. időre] feleség után 1000 L., gyermek után 800 lei. Lakáspénz I-III. lakbér-osztályban 1600 lei, többi oszt. 1000 lei.

Ez a fizetési fokozat eltér az egyházkerületi megállapodástól, amennyiben az egyhker. 6000 leiben mint minimumban állapította meg a tanítói fizetést. Erre az egységes fizetés alkalmazására azonban azért van röltetlenül szükség, hogy összes iskoláinkra nézve az eselleges hiány teljes összege megállapítható legyen és a fedezetről valamely uton gondoskodás történjék. Kérem azért a presbytériumokat, hogy a jövő tanévre vonatkozó iskolai költségelőirányzataikat még akkor is, ha már a jövő tanévre vonatkozólag az egyhker. közgyűlési határozat alkalmazásával állapították volna meg a tanítói fizetéseket, a leg-sürgősebben készítsék el és terjesszék be az esperesi hivatalokhoz, hogy jóváhagyás után tovább intézkedés végett hozzám juttassanak el. A nagy cél érdekében egyházközségeink anyagi erőik és áldozatkészségük felrokozásával a lehető legrealisabban számítsanak, hogy a hiánylatban a tulzolt igények elő ne forduljanak.

A helyettes tanítók következőleg látandók el: Nem oklevelesek alapfizetése havi 200, okleveleské havi 250 lei. Dragasági pótlék mind-egyiknél havi 300 lei.

4. Az új állások szervezésénél az egyházközségek vegyék számba azt az egyházi jövedelmet, amelyet tanítóiknak minden körülmények között biztosíthatnak, akár készpénzben, akár természetbeni járandóságokban. Az eképen megalkotott új díjlevelet négy egyező példányban tokozatosan a felettes egyházhatóságok által erősítették meg. Természetesen a díjlevélben üresen hagyván a fizetés állami kiegészítésére beiktatott rovatot.

Ha az egyh. főhatóság a díjleveleket meg erősítette, annak alapján a vármegyei közig. bizottságtól a javadalmi könyv fölvetelének elrendelését kérni kell, aminek megtörténte után a díjlevél melléklétével a vármegyei közig. bizottság után a szükséges államsegély kérendő.

Az iskolaszékek a régi díjlevelek és javadalmi könyvek alapján a változott viszonyoknak megfelelő fizetésekiegészítő államsegély sürgős kiutalása végett a régi eljárás szerint es okmányok bemutatásával azonnal kérelmezzék.

Teljes tisztelettel vagyok
Nagyvárad, 1921. július 19.

Sulyok,

esperes, püspökhelyettes.

Pályázat.

A kisszántói ref. egyház az orgonista kántor-tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet. Javadalma; 1. a) készpénz minden pártól 32 fill. b) buza minden pártól fél véka. c) zab minden pár-

tól fél véka. d) két öl tűzifa beszállítva. e) ele-gendő örlés. 2 a) A kisszántói 24. sz. tkvi be-tétben 349, 759, 847. hsz. a. felvett szántóföld együtt 4 kat. hold 153 □-öl, melyet az egyház házi kezelés esetén öszvetés alá háromszor, ta-vaszi alá egyszer megszántat, termését behor-datja. b) A kisszántói 24. sz. tkvi betétben 597, 598. hsz. a. felvett 1 kat. hold 1598 □-öl kaszáló melynek anyafüvét házi kezelés esetén az egy-ház levágatja, felgyűjti, hazahordatja. c) Három vékás lucernás az 51. sz. tkvi betétben 242. hsz. a. d) 262 □-öl kenderföld egyház által kétszer szántva a 24. sz. betétben 376 hsz a.

Tanítói fizetés: a) Minden elébe járó gyer-mektől egy véka buza és b) egy drb csirke. c) minden I. o. növendék után 40 fill, II o. 80 fill., III o. 120 kor., IV. o. 160 kor, V. o. 2 kor, VI o. 240 kor. d) Ismétlődő iskolások tanításáért köz-segtől évente 40 kor.

Kántori fizetés: a) Temetési stóla prediká-cióval 25, énekszóval 20 kor. b) Két szobás la-kás [uj] melléképületekkel és 457 □-öl kerttel. A földek után járó adót egyház fizeti.

Kötelezettség: Az I VI. o. vegyes népis-kola növendékeinek tanterv szerinti tanítása, te-metéseknél, istentisztelet tartásakor éneklés ve-zetése karmóniummal, lelkész akadályoztatása esetén s kanonikus órákon lelkész helyettesítése, egyházi jegyzői tisztség. Fenti járandóság a f. iskolai évre az alábbiakban lesz kiszolgáltatva: 1. Párber és szolgálmányok fejében évi 1200 lei havonta előre fizetve az egyház pénztárából. 2. Tandij buza 60 gyermek után számítva 1500 lei, Tankötelesek száma ez évre 70 növendék. Az egyház azonban a létszámért felelősséget nem vállal. 3. Csirke 60 növendéktől á 5. — 300 lei. 4. Pénzfizetés tandijban értékelve 30 lei. Ugy a tandijbuzát, mint a csirkét a növendékek szülői-től közvetlenül szedi be a tanító, de aki e járan-dóságokat természetben megadni nem tudna, kö-teles a tanító a buza vékáját 25 leivel, a csirkét 5 leivel számítani. A tandijpénzek szöszzerinti ér-telemben veendő. A tanítói földek 2980 leire értékeltettek a mai ár szerint s így az egyéb járandósággal együtt, ideszámítva a stólat is, évi 6080 leire becsülhető. A párber járandóság 1200 lei értéke csak ezen isk. évre szól, erre nézve jövőben új egyezkedés történik. Pályázhatnak okl. ref. kántor-tanítók, kik orgonázni tudnak, szükség esetén okl. nőtanítók, kik a kántorság-ban magukat helyettesíteni tudják. Ez utóbbiak azonban csak egy évre ideiglenesen választatnak. Pályázati határidő augusztus 21. mely napon a választás is megtartatik. Személyes megjelenés előnyös, de utiköltséget egyház nem ad. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kisszántó, u. posta Bihar-püspöki 1921. július 17. Babicsák József ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A nagyszántói ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet az I VI o. vegyes iskola kán-tor tanítói állására. Fizetés: Készpénz 10 lei, 10 és egy negyed köből gyűlt buza, 2 öl tűzifa be-szállítva, négy fordulóban 3 656 : 1600 öl [három hold és 656 : 1600 öl] szántóföld, tandij egy

gyermek után 32 liter rozs, 32 liter zab, 1 drb csirke és 80 bani készpénz. Korpótlék, ismétlősök tanításáért 20 lei a községtől. Temetési stóla. Lakás és kert természetben. Földek után az állami adót az egyház fizeti.

Kötelessége: I-VI. o. vegyes iskola növendékei tanítása a ref. egyh. ker. tanterve szerint, temetéseknél és istentisztelet alkalmával az éneklés vezetése, lelkész akadályoztatása esetén a kánonikus órákon lelkész helyettesítése. Kérvények a lelkészhez küldendőek. Pályázati határidő: f. évi augusztus hó 15. Nagyszombat, 1921. július 13-án.

Presbyterium.

Pályázat.

A belényesi református egyház pályázatot hirdet orgonista-tanítói állásra. Fizetés: 1. Két kis hold föld használata 1000 lei, 2. öt köből buza 1000 lei, 3. öt köből tengeri 1000 lei 4. 8 méter fa 480 lei, 5. stóla egy évre 200 lei, 6. drágasági pótlék 1420 lei. Összesen: 5100 lei. Ezen megváltási összeget egyház mindaddig fizeti, míg az államsegély folyósítva nem lesz. Három szoba, konyha, pince, kamara, konyhakert. Villany bevezetve. Zongora- és polgári iskolai magántanítással szép mellékjövedelem szerezhető. Kötelessége az I-VI. oszt. iskola vezetése, kántori teendők ellátása, lelkész akadályoztatása esetén

istentisztelet végzése. Évenként legalább három vallásos estélyre énekkar szervezése. Lelkészi ajánló levél előnyt ad. Pályázati okmányok aug. 15-ig a lelkészi hivatalhoz küldendőek. Belényes, 1921. július 20. *Bottyán Pál*, lelkész.

Pályázat.

A feketegyarmati ref. egyház pályázatot hirdet a kántor-tanítói állásra, melyet 1921. szept. 1-én kell elfoglalni. Fizetése készpénz, fa, termények s föld használatából áll. A díjlevél pontjai a következők: 1. Készpénz 175 lei, 2. 7 hl. 50 liter buza 750 lei, 3. 7 hl. 50 liter árpa 625 lei, 4. 20 kbm. tűzifa 1200 lei, 5. 2 szekér széna váltáság 40 lei, 6. 60 véka árpa (15 köből) 1500 lei, 7. 60 csirke 300 lei, 8. 60 tanköteles után pénz 24 lei, 9. 7 és fél kat. hold föld 200 lei, 10. 4 drb legeltetési jog 200 lei, 11. Földvérteli alap kamatja 30 lei. Összesen 5044 lei.

Kötelességei: 1. Vasárnapokon, ünnepnapokon, temetéseknél a kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése.

Az okmányokkal felszerelt kérvények a feketegyarmati ref. lelkészi hivatalhoz 1921. augusztus hó 21-ig adandó be.

Feketegyarmat [Arad m.] 1921. júl. 18. U. p. Nagyzerénd *Szűcs József* ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Eredeti angol szövetek, bélésárak, szabókellékek legolcsóbb bevásárlási forrása

SCHNEIDER ÉS MIHELFI

Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 10. Széchenyivel szemben.

Koporsók,

sírkoszorúk

és mindenféle

temetkezési áruk

legolcsóbban kaphatók

Maklár Gyula

üzletében

Oradea-Mare - Nagyvárad

Ferdinánd király (Rákóczi) - út
24. régi honvéd lakotanya épület

Elváltálja házak eladását, kezeltetését,

KÖLCSÖNT folyósított

ingatlanokra. — Ipartelepeket, gyárakat, üzleteket közvetít.

Utleveleket

Bukarestben a leggyorsabban vizumoztat, valamint export-import permis ügyekben eljár a

Feledi bank és ügynökség

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 4. sz.

Steiner Viktor

finom sütődéje, Ferdinánd király (Rákóczi) - út 23. sz.

KÉSZIT: karlsbadi- és gyermek kétszersültet, kaphatók minden jobb fűszer üzletben. Graham gyógy-kenyér, fehér, szaloni és barna kenyér, luxus sütemények naponta frissen kaphatók.

Idegen kenyerek sütését elvállalom.

HERCZ IMRE

disznózsír és szalonna nagykereskedő
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Iroda: Ferdinánd király- (Rákóczi-) út 12
Raktár: Str. Vlahuta (Szent János-utca) 32

Napi árban

szállít szavatosság mellett bérmentve bármely állomásra:

I-a 3 táblás fehér sózott szalonnát és szavatolt tisztá disznózsírt.

Nyomatott BÉRES KÁROLY könyvnyomdájában Oradea-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király-utca (Rákóczi-ut) 14